

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

високоінтрузивних кримінальних процесуальних засобів, надають йому право розсуду стосовно них. Що в цілому свідчить про розширення його повноважень в рамках функції прокуратури – нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. І по суті – про наділення керівника органу прокуратури таким напрямом кримінальної процесуальної діяльності як нагляд за законністю реалізації високоінтрузивних повноважень органами дізнання і досудового слідства.

Узагальнюючи, необхідно зауважити, що відповідні зміни законодавця свідчать про виключну роль прокурора на стадії досудового розслідування у реалізації законності. Адже, незважаючи на наявні військові, політичні, соціальні, економічні проблеми і загрози, а також на особисту небезпеку під час здійснення досудового розслідування прокурор залишається вірним своїй присязі та гідно виконує, не зважаючи на наявну небезпеку, завдання кримінального провадження.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2023 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
2. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану : Закон України № 2111-IX від 3 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2111-20#n5>
3. Про прокуратуру : Закон України № 1697-VII від 14 жовтня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1697-18>

Ключові слова: прокуратура, зміни у КПК у зв'язку із військовою агресією, законність в умовах воєнного стану.

Key words: prosecutor's office, changes in the CPC in connection with military aggression, legality under martial law.

ШИШАЦЬКА ЮЛІЯ ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ФОРМИ ЗАЛУЧЕННЯ КОНФІДЕНТІВ ДО НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Залучення конфідентів при проведенні НСРД відбувається у двох формах: як використання конфіденційної інформації, отриманої внаслідок конфіденційного співробітництва та як залучення осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Власне такі форми участі конфідентів підтверджуються як низкою наукових досліджень, так і численними матеріалами практики. Також слід пам'ятати, що саме

такі форми конфіденційного співробітництва передбачені в ч. 1 ст. 275 КПК України. В той же час конфіденційне співробітництво саме по собі не є окремою процесуальною дією, а має розглядатися як інструменти при проведенні НСРД. Хоча такий підхід до тлумачення конфіденційного співробітництва є абсолютно виправданим, така позиція дещо ускладнює розуміння можливостей використання конфіденційного співробітництва у кримінальному процесі. Відповідно до ч. 2 ст. 246 КПК України, НСРД проводяться у випадках, якщо відомості про кримінальне правопорушення та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб. Відповідно до ч. 1 ст. 246 КПК України, НСРД є різновидом слідчих (розшукових) дій, а отже мета їх проведення також передбачена в ч. 1 ст. 223 КПК України – отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Таким чином можна зробити висновок, що якщо метою будь-якої НСРД є збирання чи перевірка доказів, то і конфіденційне співробітництво також буде використовуватися для збирання доказів.

В цілому КПК України не обмежує перелік НСРД, до яких може залучатися конфідент, залишаючи вирішення цього питання на уповноважених осіб. Дійсно, такий підхід є найбільш вдалим, адже «залучення осіб до їх проведення», як це зазначено в ст. 275 КПК України, може відбуватися у різних формах. Наприклад, така особа може залучатися до встановлення технічних засобів аудіо- чи відеоконтролю, адже конфідент може знати особу, в житті якої необхідно встановити такі технічні засоби. В даному випадку конфідент безпосередньо не збирав інформацію, але виступив важливим учасником НСРД та забезпечив можливість її проведення. Ми вважаємо, що хоча таке конфіденційне співробітництво не «генерує» докази, воно все одно охоплюється ст. 275 КПК України, адже законодавець не надав перелік дій, до яких може залучатися конфідент. В той же час ми пропонуємо сформулювати перелік тих НСРД, до яких, як правило, залучається конфідент не в якості спеціаліста чи консультанта, а саме задля допомоги у збиранні доказів. До таких дій, на нашу думку, належать:

- спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК України). Роль конфідента в даній процесуальній дії є досить обмеженою, адже основну діяльність будуть здійснювати особи (як правило – оперативні працівники), які і будуть реалізовувати відповідні процесуальні дії. В той же час конфідента може бути залучено для її проведення як таку, що може бути знайомою з особою, відносно якої ведеться спостереження та яка може затримати таку особу чи запропонувати їй обрати, наприклад, інший маршрут руху, який краще підходить для спостереження. Дійсно, така роль є досить обмеженою, в той же час в окремих випадках саме конфідент може забезпечити результативність спостереження за особою;

- контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України). Досі існують досить серйозні проблеми щодо розмежування контролю за вчиненням злочину та провокації. В той же час на цих прикладах досить чітко можна побачити роль конфідента в отриманні доказової інформації;

– виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України). Відповідно до п. 1.13. Інструкції виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації полягає в організації слідчим і оперативним підрозділом введення уповноваженої ними особи, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, в організовану групу чи злочинну організацію під легендою прикриття для отримання речей і документів, відомостей про її структуру, способи і методи злочинної діяльності, які мають значення для розслідування злочину або злочинів, які вчиняються цими групами. ЗУ «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» (ст. 14) та ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» дозволяє для здійснення заходів боротьби з організованою злочинністю залучати учасників організованих злочинних угруповань на конфіденційній основі відповідно до вимог ст. 275 КПК. Тактика встановлення конфіденційного співробітництва та проведення виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації регулюється відповідними відомчими нормативно-правовими актами органів внутрішніх справ та Служби безпеки України. До виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації із зберіганням у таємниці достовірних відомостей може бути залучено особу, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, або є учасником зазначеної групи чи організації, який на конфіденційній основі співпрацює з органами досудового розслідування [1, с. 457].

Список використаних джерел:

1. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / за редакцією С. В. Ківалова та С. І. Кравченко. Одеса : Фенікс, 2020. 924 с.

Ключові слова: конфідент, негласні слідчі (розшукові) дії.

Key words: confidant, covert investigative (search) actions.

ШУГАЛЕВИЧ ІГОР ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ЩОДО ПИТАННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОСТІ (НЕОБХІДНОСТІ ВРАХУВАННЯ) ПОСТАНОВ КОЛЕГІЇ СУДДІВ ВЕРХОВНОГО СУДУ

Тільки в постановах палати, об'єднаної палати чи Великої Палати Верховного Суду можуть міститись висновки про те, як саме повинна застосовуватись норма права, які мають враховуватись судами

Трясов Данило Андрійович	
Цивільний позов у кримінальному провадженні	373
Філімонов Микита Володимирович	
Використання цифрової інформації з відкритих джерел у кримінальному процесуальному доказуванні: постановка проблеми	377
Хімченко Олексій Сергійович	
Провідна роль прокуратури у забезпеченні законності у кримінальному провадженні в період дії воєнного стану в Україні	380
Шишацька Юлія Олегівна	
Форми залучення конфідентів до негласних слідчих (розшукових) дій	382
Шугалевич Ігор Васильович	
Щодо питання обов'язковості (необхідності врахування) постанов колегії суддів Верховного Суду.	384
Якових Євген Володимирович	
Актуальні проблеми управління арештованим майном (активами) в рамках кримінального провадження	388
Михальчук Анна Миколаївна	
Скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період	391
Підсекція 2	
Кримінологічні особливості протидії злочинності в умовах воєнного стану	394
Дрьомін Віктор Миколайович	
Кримінальні правопорушення і покарання: «кореляція невідповідності».	394
Дикий Олег Вікторович,	
Осадчий Богдан Валерійович	
Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем як корупційний злочин: теоретичний аспект.	397
Мандриченко Жанна Василівна	
Щодо деяких питань похідних кримінальних правопорушень і похідної злочинності на прикладі незаконного видобутку бурштину	400
Мельничук Тетяна Володимирівна	
Нелегальна транскордонна торгівля: «мули» та «мурахи» часів російської війни в Україні	403
Федчун Наталія Олександрівна	
Особливості детермінації необережних злочинів	405